

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/382/2022.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Bfv.III.1.043/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Siklér Ernő ügyvéd) útján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Bfv.III.1.043/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel az álláspontja szerint ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével. Az indítványozó állította a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 652. § (6) bekezdésnek alaptörvény-ellenességét is, ennek megsemmisítését azonban nem indítványozta.
- [2] 2. Az indítványozót adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt a Szegedi Ítéltábla jogerősen elítélte. Az indítványozó új meghatalmazott védője felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriára a Be. 648. § *a)* és *b)* pontjára hivatkozással. Az indítványozó korábbi védője már nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amely alapján a Kúria 2017. július 20-án hozott Bfv.II.1870/2016/7. számú végzésével az első- és másodfokú ítéletet az indítványozó tekintetében hatályában fenntartotta.
- [3] A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatában a felülvizsgálati indítvány – ismételtség okán történő – elutasítására tett indítványt.
- [4] A Kúria megállapította, hogy a felülvizsgálati indítványban foglaltak alapján felülvizsgálatra nincs törvényi lehetőség, mivel a Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdés pedig kimondja, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon

tartalommal csak egyszer nyújtható be. A bíróság rámutatott arra, hogy ugyanazon jogosulton az ugyanazon eljárási pozícióban lévő személyeket kell érteni, így amennyiben az indítványozó védője korábban már felülvizsgálati indítványt nyújtott be, újabb felülvizsgálat indítványozására a védő nem jogosult, akkor sem, ha személyében változás történt, újabb védő meghatalmazására került sor. A felülvizsgálati indítvány előterjesztése ugyanis eljárási pozícióhoz, és nem személyhez kötődik. Erre tekintettel a Kúria a felülvizsgálati indítványt elutasította.

- [5] 3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz; indítványában a Kúria döntésének megsemmisítését kérte, mivel az nézete szerint ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével. Az Alkotmánybíróság főtitkárának hiánypótlási felhívását követően indítványát kiegészítette.
- [6] Az indítványozó hivatkozott az Alkotmánybíróság 21/2016. (XI.30.) AB határozatára, kiemelve, hogy a határozat szerint „a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog része a pártatlanság követelménye, amely az eljárásban részt vevő személyekkel szembeni előítélet-mentes, elfogulatlan eljárás követelményét jeleníti meg. Ezen döntésben megfogalmazott követelmények ellenére született meg az ügyben a felülvizsgálati indítvány elutasítása, amely alaptörvény-ellenes”. Hivatkozott a tisztességes eljáráshoz való jog nemzetközi és magyarországi értelmezésre, kiemelve a fegyverek egyenlősége elvének szerepét és kapcsolatát a *fair trial* elvével, a védelemhez való jog hatékonyságának és a védelemre való felkészülés kellő idejének és eszközeinek követelményével.
- [7] A Kúria indítványban hivatkozott végzése álláspontja szerint azáltal sérti a tisztességes eljáráshoz való alapjogot, hogy pusztán formai okra hivatkozva mellőzi a felülvizsgálati indítvány érdemi elbírálását. A korábban benyújtott és elbírált felülvizsgálati kérelem és a Kúria végzésében elbírált kérelem csak részben volt azonos; az utóbbi kérelem hivatkozott az ügyészség elfogultságára, az eljárási feladatok megoszlásának sérelmére valamint az egymással érdekellentétben álló vádlottak védelmét ellátó védők kapcsán megvalósult sérelemre is. Nézete szerint ezek a felvetések alapján kérdőjelezik meg, hogy a büntető eljárás lefolytatására az Alaptörvényben lefektetett tisztességes eljárás keretében került sor, mind a védelemhez való jog, mind a védekezéshez való jog, mind az iratok megismerhetőségének elve szempontjából. A két kérelem tehát nem tekinthető azonos tartalmúnak. „A Kúria azzal, hogy tartalmában elzárkózott az indítvány megismerésétől magát a felülvizsgálati eljárást üresítette ki, sértve ezzel a tisztességes eljáráshoz való jogot” – állította az indítványozó. Hozzátette: „a Kúria által hivatkozott Be. 652. § (6) bekezdése pedig alaptörvény ellenesen korlátozza a bírósághoz fordulás jogát, amelynek szervezeti oldala – a szintén az Alaptörvény által deklarált – az igazságszolgáltatás bírói monopóliumának elve. A fentiek hiányában a Kúria végzése szemben áll az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében írtakkal is”. Nézete szerint azáltal, hogy a Kúria formális döntést hozott, elzárkózott a

felülvizsgálat érdemi elbírálásától, a bírósághoz fordulás jogát alaptörvény ellenesen korlátozta; ez alapján ugyanis „nincs lehetőség az egyébként fennálló jogsértések orvoslására. A fenti döntés illetve a felhívott jogszabály sérti és kiüresíti az Alaptörvény fenti cikkében biztosított jogot”. Az indítványozó – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése mellett – idézte a XXIV. cikk (1) bekezdését is.

- [8] 4. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [9] 4.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető, jogorvoslati jogát kimerítette. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Ennek a feltételnek az indítvány – az alábbiakban részletezettek szerint – csak részben felel meg. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *f)* pontja alapján az indítványnak kifejezett kérelmet kell tartalmaznia az alaptörvény-ellenesnek tartott jogszabályi rendelkezés megsemmisítésére. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított indítvány a hiánypótlást követően sem tartalmazza ezt a kérelmet.
- [10] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *b)* pontja szerint egyértelműen meg kell jelölni az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Az indítványban idézett Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódóan ez a feltétel nem teljesül.
- [11] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *e)* pontja szerint az indítványban megfelelően, alkotmányjogilag értékelhető módon meg kell indokolni, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében az indítvány ezt a feltételt nem teljesíti, mivel külön indokolást nem tartalmaz, csak a XXVIII. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódó alaptörvény-ellenességgel kapcsolatos érveket tartja alkalmazandónak.
- [12] Az indítvány tehát abban a részében felel meg az Abtv. 52. §-ában foglalt követelményeknek, amelyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódóan állít alaptörvény-ellenességet.
- [13] 4.2. Az Abtv. 29. §-a szerint „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.” Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra.
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelméhez kapcsolódóan az Alkotmánybíróság kialakult, számos döntésében megfogalmazott gyakorlatához képest alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdést az indítványozó nem fogalmazott meg.
- [15] Ebből következően az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy az indítványban felhozott érvek következtében felmerülhet-e olyan szempont, amely alapján megkérdőjelezhető, hogy a Kúria döntése megfelel az Alaptörvénynek.

- [16] Az indítványból kitűnően a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét alapvetően a felülvizsgálatot megelőző büntetőeljáráshoz kapcsolódóan állítja az indítványozó; a Kúria döntése annyiban sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, hogy a pusztán formálisan meghozott döntés kiüresíti ezt az alapjogot. Az indítványozó nem állította, hogy a Kúria eljárása során processzuális alapjogsértésre sor került volna.
- [17] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Be. 652. § (6) bekezdése mérlegelést meg nem engedő módon meghatározza, hogy minden jogosult – a 649. § (3)-(5) bekezdésében megfogalmazott szűk kivételtől eltekintve – csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt. Ezen kizáró szabály tekintetében nincsen jelentősége annak, hogy az ismételten benyújtott indítvány tartalmában – részben vagy egészben – megegyezik-e a korábban benyújtott felülvizsgálati indítvánnyal. A 652. § (7) bekezdésében foglaltak sem értelmezhetőek úgy, hogy a többszörös benyújtás tilalma csak az azonos tartalmú felülvizsgálati indítványokra vonatkozik.
- [18] A Kúria tehát kizárólag a rá irányadó, kógens, mérlegelést nem megengedő jogszabályi rendelkezésnek, a Be. 652. § (6) bekezdésének tett eleget akkor, amikor az ismételten benyújtott felülvizsgálati indítványt tartalmi vizsgálat nélkül, formai okból, az ismételt benyújtás kizártságára tekintettel elutasította. Az elutasítás során nem vizsgálhatta, hogy a korábbi és az újabb felülvizsgálati kérelem mennyiben egyezik meg; maga az ismételt benyújtás ténye képezte akadályát az érdemi elbírálásnak.
- [19] Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint fogalmilag kizárt, hogy pusztán a kógens jogszabályi rendelkezést megfelelően alkalmazó döntés meghozatalával a jogalkalmazó megsértse az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt, tisztességes bírói eljáráshoz való jogot. A Be. 652. § (6) bekezdésének alkotmányossági vizsgálatára megfelelő indítvány hiányában nem kerülhetett sor.
- [20] Az indítvány alapján tehát nem merül fel kétség a Kúria döntésének alkotmányosságával kapcsolatban, így az indítvány befogadására nincs lehetősége az Alkotmánybíróságnak.
- [21] Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)-(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 29. §-ára, 52. § (1) és (1b) bekezdésének *b)*, *e)* és *f)* pontjára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2024. december 3.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró